**Περίληψη απόφασης της Επιτροπής**

**της 2ας Ιουλίου 2008**

**με την οποία μια συγκέντρωση κηρύσσεται συμβατή με την κοινή αγορά και τη λειτουργία της συμφωνίας ΕΟΧ**

**(Υπόθεση COMP/M.4942 — Nokia/Navteq)**

**(Το κείμενο στην αγγλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)**

(2009/C 13/06)

*Στις 2 Ιουλίου 2008 η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση σε υπόθεση συγκέντρωσης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου, της 20ής Ιανουαρίου 2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων* ([1])*, και ειδικότερα το άρθρο 8 παράγραφος 1 του εν λόγω κανονισμού. Μη εμπιστευτική εκδοχή του πλήρους κειμένου της απόφασης στην αυθεντική γλώσσα της υπόθεσης, καθώς και στις γλώσσες εργασίας της Επιτροπής, δημοσιεύεται στο δικτυακό τόπο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού, στην ακόλουθη διεύθυνση*:

*http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html*

## I. ΤΑ ΜΕΡΗ

(1) Η Nokia Corporation («Nokia», Φινλανδία) παρέχει εξοπλισμό, λύσεις και υπηρεσίες για δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η εταιρεία είναι κυρίως γνωστή ως κατασκευάστρια εταιρεία χειροσυσκευών για την κινητή τηλεφωνία («κινητές χειροσυσκευές»). Η Nokia σκοπεύει επίσης να αναπτύξει ηλεκτρονικές υπηρεσίες για κινητά τηλέφωνα μέσω της πύλης της με την ονομασία «OVI», συμπεριλαμβανομένων των επονομαζόμενων υπηρεσιών εντοπισμού θέσης (Location-Based Services — «LBS»).

(2) Η Navteq Corporation («Navteq», Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, «Ηνωμένες Πολιτείες») είναι πάροχος δεδομένων ψηφιακών χαρτών, τα οποία χρησιμοποιούνται σε συσκευές πλοήγησης, καθώς και για την παροχή ευρέος φάσματος LBS.

## II. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

(3) Την 1η Οκτωβρίου 2007, η Nokia ανακοίνωσε την υπογραφή συμφωνίας σύμφωνα με την οποία αποκτά όλες τις μετοχές και όλα τα ανεξόφλητα δικαιώματα προαίρεσης της Navteq. Η συναλλαγή αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 στοιχείο β) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου («κανονισμός περί συγκεντρώσεων»).

## III. ΠΑΡΑΠΟΜΠΗ ΒΑΣΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 4 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 5

(4) Τα μέρη της συγκέντρωσης δεν πληρούν τα εναλλακτικά κατώτατα όρια κύκλου εργασιών που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφοι 2 και 3 του κανονισμού περί συγκεντρώσεων. Η συναλλαγή θα επανεξεταστεί σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων σε 11 κράτη μέλη (Επιχειρηματικό απόρρητο).

(5) Στις 22 Νοεμβρίου 2007, η Επιτροπή έλαβε αιτιολογημένη αναφορά από τη Nokia με την οποία η εταιρεία ζήτησε την παραπομπή της υπόθεσης στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 του κανονισμού περί συγκεντρώσεων. Κανένα κράτος μέλος δεν ήγειρε αντιρρήσεις όσον αφορά την παραπομπή της συναλλαγής στην Επιτροπή. Συνεπώς, κρίθηκε ότι η συναλλαγή έχει κοινοτική διάσταση και εξετάστηκε από την Επιτροπή.

## IV. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

### 1. Αγορές προηγούμενου σταδίου

(6) Η Navteq διαθέτει στο εμπόριο πλοηγήσιμες και μη πλοηγήσιμες βάσεις δεδομένων ψηφιακών χαρτών. Και οι δύο κατηγορίες χαρτών μπορούν να συμπεριληφθούν σε υπηρεσίες εντοπισμού θέσης (LBS) σε χειροσυσκευές κινητής τηλεφωνίας. Οι πλοηγήσιμοι χάρτες επιτρέπουν τη χρήση εφαρμογών πλοήγησης που παρέχουν την αλλαγή κατευθύνσεων σε πραγματικό χρόνο. Ωστόσο, οι βάσεις δεδομένων μη πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών αντιστοιχούν σε λιγότερο από το 5 % του κύκλου εργασιών της Navteq.

(7) Βάσει της ανάλυσης ανταγωνισμού που διεξήγαγε, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν προκύπτουν προβλήματα ανταγωνισμού στην αγορά προηγούμενου σταδίου για τις βάσεις δεδομένων μη πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών, κυρίως επειδή πολλοί ανταγωνιστές είναι παρόντες και επειδή οι φραγμοί εισόδου στην αγορά είναι περιορισμένοι. Η Επιτροπή επικεντρώνει, ως εκ τούτου, την ανάλυση ανταγωνισμού στην αγορά προηγούμενου σταδίου για τις βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών, καθώς και στις σχετικές αγορές επόμενου σταδίου.

*Βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών*

(8) Όπως στην πρόσφατη απόφαση για την υπόθεση *TomTom/Tele Atlas*, η Επιτροπή όρισε σχετική αγορά για την παροχή βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών, όπου η γεωγραφική κάλυψη των βάσεων δεδομένων καθορίζει το πεδίο εφαρμογής της αγοράς προϊόντος. Η ακριβής οριοθέτηση των σχετικών αγορών προϊόντος —δηλαδή κατά πόσο οι βάσεις δεδομένων που καλύπτουν επιμέρους χώρες, περιφέρειες ή το σύνολο του ΕΟΧ συνιστούν χωριστές αγορές προϊόντος— μπορεί να παραμείνει ανοικτή δεδομένου ότι δεν επηρεάζει την αξιολόγηση. Η σχετική γεωγραφική αγορά του προϊόντος είναι παγκόσμιας εμβέλειας.

([1]) ΕΕ L 24 της 29.1.2004, σ. 1.

(9) Η ίδια εικόνα προκύπτει από την ανάλυση των μεριδίων αγοράς, ανεξάρτητα από το ποια αγορά εναλλακτικών προϊόντων χρησιμοποιείται. Η (οι) παγκόσμια(-ες) αγορά(-ές) για την παροχή βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών με κάλυψη του ΕΟΧ αποτελεί δυοπώλιο στο οποίο η Tele Atlas είναι ο μεγαλύτερος ανταγωνιστής· αυτό αποδεικνύουν τα σημαντικότερα μερίδια που κατέχει στη συνολική αγορά όλων των βάσεων δεδομένων με πλήρη ή μερική κάλυψη ΕΟΧ (Navteq: 40-45 %, Tele Atlas: 55-60 %), στην αγορά βάσεων δεδομένων με περιφερειακή κάλυψη και στις μεγαλύτερες εθνικές αγορές, όπως οι βάσεις δεδομένων που καλύπτουν τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ιταλία, την Ισπανία ή το Ηνωμένο Βασίλειο.

(10) Η έρευνα αγοράς στην παρούσα υπόθεση επιβεβαίωσε τα πορίσματα της πρόσφατης απόφασης σχετικά με την υπόθεση *TomTom/Tele Atlas*, τόσο ως προς τον εκτιμώμενο χρόνο και το εκτιμώμενο κόστος εισόδου στην αγορά, όσο και ως προς την πιθανότητα και την επίπτωση της εισόδου. Παρόλο που η Επιτροπή δεν αποκλείει την οριακή είσοδο, η είσοδος στις αγορές προμήθειας βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών με κάλυψη ΕΟΧ δεν θα ήταν ούτε έγκαιρη, δηλαδή αρκετά ταχεία και βιώσιμη, ούτε ικανή, όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής και το μέγεθος της, να αποτρέψει ή να ανατρέψει οποιεσδήποτε τις δυνητικές αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις της εξαγοράς της Navteq από τη Nokia.

## 2. **Η ενδιάμεση αγορά**

*Λογισμικό πλοήγησης*

(11) Το λογισμικό πλοήγησης συνδυάζει τα δεδομένα που περιέχονται σε μια βάση δεδομένων ψηφιακών χαρτών με τον γεωγραφικό εντοπισμό από ένα δέκτη GPS. Το λογισμικό πλοήγησης χρησιμοποιεί έναν αλγόριθμο για τον υπολογισμό δρομολογίων και την παροχή οδηγιών αλλαγής κατεύθυνσης στην οθόνη και μέσω φωνητικής καθοδήγησης. Οι περισσότεροι κατασκευαστές κινητών χειροσυσκευών και οι περισσότεροι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας δεν αναπτύσσουν οι ίδιοι δικό τους λογισμικό πλοήγησης. Αυτές οι εταιρείες αγοράζουν συνήθως λογισμικό πλοήγησης από τρίτους φορείς ανάπτυξης λογισμικού.

(12) Όπως στην υπόθεση *TomTom/Tele Atlas*, η Επιτροπή θεώρησε σκόπιμο να ορίσει ενιαία αγορά προϊόντος για το λογισμικό πλοήγησης, η οποία περιλαμβάνει και τους τρεις τύπους λογισμικού (ενσωματωμένο, μη ενσωματωμένο και υβριδικό), και ανεξάρτητα από την τελική χρήση (δηλαδή λογισμικό για χρήση σε φορητές συσκευές πλοήγησης (PND), προσωπικούς ψηφιακούς βοηθούς (PDA), κινητές χειροσυσκευές ή άλλες εφαρμογές). Το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της εν λόγω αγοράς είναι παγκόσμιο.

(13) Η Nokia δραστηριοποιείται στην αγορά παροχής λογισμικού πλοήγησης μέσω της θυγατρικής της εταιρείας gate5 AG, την οποία η Nokia εξαγόρασε το 2006. Το μερίδιο αγοράς που κατέχει η Nokia/gate5 είναι περιορισμένο· [5-10] % της εμπορικής αγοράς το 2006 (οι μεγαλύτεροι προμηθευτές είναι η NAVIGON: [20-30] %, η Nav N Go [15-20] % και η Destinator:[15-20] %). Στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιούνται πολλές εταιρείες (η Nokia απαριθμεί 23 παρόχους στην κοινοποίηση) και οι φραγμοί εισόδου στην αγορά φαίνεται ότι είναι περιορισμένοι.

## 3. **Δύο αγορές επόμενου σταδίου**

(14) Η Επιτροπή έχει προσδιορίσει δύο σχετικές αγορές επόμενου σταδίου: i) την αγορά των εφαρμογών πλοήγησης για κινητές χειροσυσκευές και ii) την αγορά κινητών χειροσυσκευών. Οι βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών τροφοδοτούν όλες τις εφαρμογές πλοήγησης καθώς και ένα αυξανόμενο αριθμό κινητών τηλεφώνων με προεγκατεστημένη λειτουργική δυνατότητα πλοήγησης.

3.α. *Εφαρμογές πλοήγησης για κινητές χειροσυσκευές*

(15) Οι εφαρμογές πλοήγησης για κινητά τηλέφωνα πωλούνται μαζί με τη συσκευή ή ανεξάρτητα ως συμπληρωματικό προϊόν στην αγορά ανταλλακτικών και εξαρτημάτων, και αποτελούνται από βάση δεδομένων ψηφιακών χαρτών και λογισμικό πλοήγησης το οποίο χρησιμοποιεί τη βάση δεδομένων και τις πληροφορίες από ένα δέκτη GPS για την παροχή πληροφοριών σχετικά με την τρέχουσα θέση του χρήστη και, στην περίπτωση των πιο προηγμένων εφαρμογών, για την παροχή γραφικών και φωνητικών οδηγιών σχετικά με τον τρόπο πρόσβασης στον επιλεγμένο προορισμό.

(16) Οι περισσότεροι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας στον ΕΟΧ έχουν, για παράδειγμα, ξεκινήσει ή σκοπεύουν να προσφέρουν τέτοιες υπηρεσίες στους πελάτες τους. Οι εφαρμογές πλοήγησης για κινητές χειροσυσκευές μπορούν επίσης να αποτελούνται από λογισμικό πλοήγησης, το οποίο οι τελικοί πελάτες αγοράζουν απευθείας από καταστήματα ή δικτυακούς τόπους των φορέων ανάπτυξης λογισμικού (π.χ. Mobile Navigator 6 της TomTom). Μπορούν επίσης να πωλούνται ως πακέτο με χειροσυσκευές, για παράδειγμα όταν ένας φορέας εκμετάλλευσης δικτύου κινητής τηλεφωνίας προσφέρει, στο πλαίσιο προώθησης μιας συσκευής κινητού τηλεφώνου, στο ίδιο πακέτο μια υπηρεσία πλοήγησης με το δικό του εμπορικό σήμα. Η πρόσβαση σε εφαρμογές πλοήγησης για κινητές χειροσυσκευές είναι επίσης δυνατή μέσω φυλλομετρητή ιστού.

(17) Από την άποψη του τελικού χρήστη, οι εφαρμογές πλοήγησης που παρέχονται μέσω αυτών των διαφορετικών διαύλων είναι πολύ παρόμοιες. Για αυτούς τους λόγους δεν είναι απαραίτητο να οριστούν ξεχωριστές αγορές για εφαρμογές πλοήγησης ανάλογα με το δίαυλο πωλήσεων.

(18) Σε αντίθεση με τις ηλεκτρονικές εφαρμογές που παρέχουν βασική δρομολόγηση (Google Maps, Mappy.com, κ.λπ.), οι προηγμένες εφαρμογές πλοήγησης προσφέρουν πλοήγηση με οδηγίες αλλαγής κατευθύνσεων σε πραγματικό χρόνο, συνοδευόμενη από φωνητικές οδηγίες. Προϋποθέτουν επίσης την εγκατάσταση ειδικού λογισμικού πλοήγησης στη συσκευή. Τέτοιες εφαρμογές πλοήγησης μπορεί να είναι ενσωματωμένες σε ένα κινητό τηλέφωνο ή αποθηκευμένες σε έναν κεντρικό διακομιστή και η πρόσβαση σε αυτές να γίνεται ασύρματα από τη χειροσυσκευή (μη ενσωματωμένες). Τα υβριδικά συστήματα συνδυάζουν χαρακτηριστικά μη ενσωματωμένων και ενσωματωμένων εφαρμογών. Εν τέλει, δεν είναι απαραίτητο να οριστούν ξεχωριστές αγορές για τις μη ενσωματωμένες, υβριδικές και ενσωματωμένες εφαρμογές πλοήγησης.

(19) Παρόλο που δεν μπορεί να αποκλειστεί η περαιτέρω διαφοροποίηση στο μέλλον, για το σκοπό της παρούσας απόφασης μπορεί να οριστεί μια ενιαία σχετική αγορά για τις εφαρμογές πλοήγησης που προορίζονται για κινητές χειροσυσκευές. Όσον αφορά το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής, η παροχή εφαρμογών πλοήγησης συνιστά μια αγορά που καλύπτει τουλάχιστον τον ΕΟΧ και ενδεχομένως έχει παγκόσμια εμβέλεια.

Συνθήκες της αγοράς

(20) Λόγω του ότι η παροχή υπηρεσιών πλοήγησης σε χειροσυσκευές κινητής τηλεφωνίας είναι μια αναδυόμενη βιομηχανία, δεν υπάρχουν διαθέσιμα αξιόπιστα δεδομένα αγοράς, όπως μερίδια αγοράς, ανεξάρτητα από το κανάλι διανομής. Η έρευνα αγοράς καταδεικνύει ότι υπάρχει μεγάλος αριθμός ανταγωνιστών. Οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας έχουν το πλεονέκτημα ότι διαθέτουν συνεχή άμεση εμπορική σχέση με τους πελάτες και μπορούν να εκμεταλλευτούν αυτήν τους τη θέση για την πώληση εφαρμογών πλοήγησης σε κινητές χειροσυσκευές. Οι πάροχοι λογισμικού πλοήγησης διαθέτουν την απαραίτητη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη, αλλά πλήττονται από την έλλειψη τακτικής επαφής με τους πελάτες. Τέλος, οι πάροχοι ηλεκτρονικών εφαρμογών πλοήγησης έχουν το πλεονέκτημα ότι είναι προσβάσιμοι μέσω φυλλομετρητών ιστού κινητής τηλεφωνίας (Google Maps, OVI της Nokia).

(21) Οι φραγμοί εισόδου στην αγορά για τις εφαρμογές πλοήγησης που προορίζονται για κινητές χειροσυσκευές είναι χαμηλοί. Ορισμένοι πάροχοι λογισμικού πλοήγησης (οι οποίοι δραστηριοποιούνται στην ενδιάμεση αγορά) αναπτύσσουν προϊόντα ιδιωτικής ετικέτας (white-label) τα οποία μπορούν να αποκτήσουν εύκολα το εμπορικό σήμα των φορέων εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας ή άλλων παραγόντων.

3.β. *Κινητές χειροσυσκευές*

(22) Οι κινητές χειροσυσκευές που διαθέτουν εφαρμογές πλοήγησης αποτελούν ένα από τους κύριους τύπους συσκευών πλοήγησης. Άλλες συσκευές με λειτουργική δυνατότητα πλοήγησης είναι οι φορητές συσκευές πλοήγησης (PND) και οι προσωπικοί ψηφιακοί βοηθοί (PDA). Οι PND, οι PDA και τα κινητά τηλέφωνα με λειτουργικές δυνατότητες πλοήγησης καλύπτουν διαφορετικές ανάγκες των καταναλωτών. Υπάρχει περιορισμένη δυνατότητα υποκατάστασης μεταξύ των κινητών χειροσυσκευών και άλλων τύπων συσκευών πλοήγησης από την πλευρά των καταναλωτών. Μια κινητή χειροσυσκευή συνιστά συσκευή επικοινωνίας πολλαπλών λειτουργιών, η οποία χρησιμοποιείται κυρίως για την κινητή τηλεφωνία, όπου η δυνατότητα πλοήγησης είναι μόνο μία μεταξύ των πολλών λειτουργικών δυνατοτήτων. Λόγω των διαφορετικών λειτουργικών δυνατοτήτων, οι διάφοροι τύποι συσκευών πλοήγησης δεν είναι πλήρως εναλλάξιμοι. Κατά συνέπεια, συνάγεται το συμπέρασμα ότι τα κινητά τηλέφωνα αποτελούν ξεχωριστή αγορά σχετικών προϊόντων.

(23) Είθισται τα πιο πρόσφατα χαρακτηριστικά να εισάγονται στις συσκευές ανωτέρου επιπέδου και σχετικά σύντομα να υιοθετούνται σε ένα ευρύτερο φάσμα συσκευών, εφόσον το χαρακτηριστικό είναι ελκυστικό για τους πελάτες. Η πλειονότητα των χειροσυσκευών μεσαίου έως ανώτερου επιπέδου διαθέτουν σήμερα λειτουργικά συστήματα τα οποία μπορούν να υποστηρίξουν λύσεις πλοήγησης. Η Επιτροπή εξέτασε, για τους σκοπούς ορισμού της αγοράς, κατά πόσο θα έπρεπε να υπάρξει διάκριση μεταξύ των κινητών τηλεφώνων με ή χωρίς ενσωματωμένο GPS και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι μια τέτοια διαφοροποίηση δεν ήταν ενδεδειγμένη. Πρώτον, η πλειονότητα των κινητών τηλεφώνων που πωλούνται σήμερα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πλοήγηση χάρη στους σχετικά φθηνούς εξωτερικούς αισθητήρες GPS, οι οποίοι μπορούν να συνδεθούν με ένα κινητό τηλέφωνο μέσω σύνδεσης Bluetooth. Δεύτερον, σύμφωνα με τις προβλέψεις των αναλυτών, το 2011 περίπου [65-75] % των κινητών τηλεφώνων που θα πωλούνται στη Δυτική Ευρώπη θα διαθέτουν ενσωματωμένο αισθητήρα GPS.

(24) Για τους προαναφερθέντες λόγους, η Επιτροπή εκτιμά ότι η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει όλες τις κινητές χειροσυσκευές. Η σχετική γεωγραφική αγορά προϊόντων είναι παγκόσμιας εμβέλειας.

Συνθήκες της αγοράς

(25) Στις αγορές παροχής κινητών χειροσυσκευών, η Nokia είναι μακράν ο σημαντικότερος προμηθευτής. Η Nokia και οι κύριοι ανταγωνιστές της κατείχαν τα παρακάτω μερίδια στην παγκόσμια αγορά το 2006: Nokia [30-40] %, Motorola [15-25] %, Samsung [10-20] %, Sony Ericsson [0-10] %, LG [0-10] %, BenQ Mobile [0-10] % [1]. Ένα ευρύ φάσμα χειροσυσκευών είναι συμβατές με τη λειτουργία πλοήγησης και η Nokia δεν είναι η μοναδική εταιρεία που παρέχει χειροσυσκευές που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για πλοήγηση. Οι υπηρεσίες πλοήγησης δεν διαδραματίζουν σήμερα σημαντικό ρόλο στις πωλήσεις χειροσυσκευών. Ωστόσο, τα μέρη αναμένουν ότι οι υπηρεσίες πλοήγησης θα γίνουν δημοφιλέστερες στο μέλλον.

(26) Όπως στις περισσότερες αγορές ηλεκτρονικών ειδών, η αγορά κινητών χειροσυσκευών χαρακτηρίζεται από έντονο ανταγωνισμό και συχνή είσοδο νέων ανταγωνιστών. Εκτός από τους παραδοσιακούς ανταγωνιστές οι οποίοι προέρχονται από την αγορά των κινητών τηλεφώνων, τα προϊόντα που ανταγωνίζονται τις χειροσυσκευές της Nokia εισάγονται από ανταγωνιστές οι οποίοι προέρχονται από άλλες αγορές ηλεκτρονικών ειδών και υψηλής τεχνολογίας. Μεταξύ των συσκευών που κερδίζουν μερίδιο αγοράς είναι το Blackberry της RIM, το iPhone της Apple, το Nuviphone και το Palm της Garmin.

## V. **ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ**

(27) Η Επιτροπή ενέκρινε, στις 14 Μαΐου 2008, την εξαγορά της Tele Atlas χωρίς δεσμεύσεις από την TomTom, η οποία είναι ο ανταγωνιστής της Navteq στην παροχή βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών. Παρόλο που η συγχώνευση της Nokia και της Navteq αναλύεται ανεξάρτητα και παρουσιάζει διαφορετικά χαρακτηριστικά —ιδιαίτερα στις αγορές επόμενου σταδίου— υπάρχουν αρκετές ομοιότητες μεταξύ των δύο υποθέσεων. Η ανάλυση και στις δύο περιπτώσεις δείχνει ότι ο κάθετος αποκλεισμός από την αγορά δεν είναι πιθανός, διότι η νέα οντότητα η οποία προέκυψε από τη συγχώνευση δεν θα είχε κίνητρο αποκλεισμού από την αγορά.

[1] Πηγή: γνωστοποίηση.

(28) Η Επιτροπή εστίασε την έρευνα αγοράς στην αξιολόγηση της πιθανότητας να προκύψει ανταγωνιστικό μειονέκτημα ως αποτέλεσμα της συναλλαγής λόγω i) μη συντονισμένων αποτελεσμάτων (αποκλεισμός από μέρους της εκ συγχώνευσης οντότητας από τις αγορές επόμενου σταδίου και πρόσβαση της εκ συγχώνευσης οντότητας σε απόρρητες πληροφορίες των ανταγωνιστών της) και ii) συντονισμένων αποτελεσμάτων.

### 1. **Αποκλεισμός πρόσβασης**

(29) Οι κατασκευαστές κινητών τηλεφώνων, οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας, οι χρήστες ηλεκτρονικών χαρτών και οι πάροχοι λογισμικού πλοήγησης έχουν εκφράσει την ανησυχία τους ότι η Nokia και η Navteq θα μπορούσαν να τους αποκλείσουν από την αγορά των βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών. Η στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά θα μπορούσε να επιτευχθεί με την αύξηση των τιμών, με την παροχή χαρτών χαμηλότερης ποιότητας, με την καθυστέρηση της πρόσβασης στους πιο πρόσφατους χάρτες ή στα πιο πρόσφατα χαρακτηριστικά ή με τη διαφύλαξη των καινοτόμων λειτουργιών υπέρ της Nokia. Ο πλήρης αποκλεισμός πρόσβασης δεν θεωρήθηκε πιθανό σενάριο από τους συμμετέχοντες στην έρευνα αγοράς.

(30) Η Επιτροπή εξέτασε i) κατά πόσο η εκ συγχώνευσης οντότητα θα είχε μετά τη συγχώνευση την ικανότητα αποκλεισμού πρόσβασης, ii) κατά πόσο θα είχε τα κίνητρα να πράξει αναλόγως και iii) κατά πόσο μια στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά θα είχε σημαντικά επιζήμιες επιπτώσεις.

*Ικανότητα*

(31) Οι βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών αποτελούν βασική συνιστώσα για την παροχή εφαρμογών πλοήγησης σε κινητές χειροσυσκευές, αφού οι εφαρμογές πλοήγησης δεν είναι δυνατό να παρέχονται χωρίς μια βάση δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών. Αντιθέτως, δεν είναι σαφές κατά πόσο οι βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών αποτελούν βασική συνιστώσα για την αγορά κινητών χειροσυσκευών, αφού οι εφαρμογές πλοήγησης συνιστούν μία μόνο υπηρεσία μεταξύ άλλων. Οι πελάτες θα μπορούσαν να αποφασίσουν να αγοράσουν μια χειροσυσκευή χωρίς προεγκατεστημένες εφαρμογές πλοήγησης και να αποκτήσουν πρόσβαση σε μια λύση πλοήγησης μέσω συνδρομής, για παράδειγμα, στην υπηρεσία πλοήγησης του φορέα εκμετάλλευσης δικτύου κινητής τηλεφωνίας. Θα μπορούσε ωστόσο να προβληθεί το επιχείρημα ότι οι βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών αποτελούν σημαντικό παράγοντα για τους κατασκευαστές χειροσυσκευών, αφού καθώς τα μέρη της γνωστοποίησης αναγνώρισαν ότι οι εφαρμογές πλοήγησης οι οποίες είναι ενσωματωμένες σε κινητές χειροσυσκευές θα αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα που θα επηρεάσει τις πωλήσεις χειροσυσκευών στο εγγύς μέλλον.

(32) Η Navteq διαθέτει σημαντική ισχύ στην αγορά των βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών, με μοναδικό ανταγωνιστή την Tele Atlas.

(33) Δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ύπαρξης έγκαιρων και αποτελεσματικών αντίρροπων στρατηγικών, οι οποίες θα καθιστούσαν μη κερδοφόρο τον αποκλεισμό από την αγορά εκ μέρους της Nokia και της Navteq. Η Garmin, μια εταιρεία κατασκευής PND, έχει υπογράψει σημαντική μακροπρόθεσμη συμφωνία με τη Navteq για την παροχή βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών. Έχει το δικαίωμα μεταπώλησης τους μαζί με το λογισμικό της. Η Garmin θα μπορούσε μέχρι ενός βαθμού να αποτελέσει αξιόπιστο προμηθευτή βάσεων δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών για κατασκευαστές χειροσυσκευών ([1]) ή φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας, δρώντας επομένως ως τρίτος προμηθευτής χαρτών στην αγορά. Οι κατασκευαστές χειροσυσκευών και οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύων κινητής τηλεφωνίας θα προστατεύονταν επομένως έμμεσα από μια στρατηγική αποκλεισμού εκ μέρους της Nokia. Η Garmin, ωστόσο, δεν θα ήταν κατάλληλος προμηθευτής βάσεων δεδομένων χαρτών για παρόχους λογισμικού πλοήγησης και ηλεκτρονικούς παρόχους υπηρεσιών πλοήγησης, διότι αυτοί οι πελάτες αναπτύσσουν δικό τους λογισμικό πλοήγησης και η Garmin έχει δικαίωμα να πωλεί μόνο χάρτες οι οποίοι είναι ενσωματωμένοι σε εφαρμογή που έχει αναπτύξει η ίδια.

(34) Η Motorola (έχει σύμβαση) με τη Navteq. Ο δεύτερος μεγαλύτερος κατασκευαστής χειροσυσκευών (θα είναι σε θέση να ασκήσει περιορισμό ανταγωνισμού στη Nokia όσον αφορά τις υπηρεσίες πλοήγησης οι οποίες είναι εγκατεστημένες σε κινητές χειροσυσκευές).

(35) Σε τελική ανάλυση, μπορεί να παραμείνει ανοικτό το ερώτημα κατά πόσο τα μέρη της γνωστοποίησης θα έχουν την ικανότητα να αποκλείσουν από την αγορά τους ανταγωνιστές τους στο επόμενο στάδιο της αγοράς, διότι, όπως θα αποδειχθεί στη συνέχεια, η Nokia και η Navteq δεν έχουν κίνητρα για να πράξουν αναλόγως.

*Κίνητρο*

(36) Μετά τη συγχώνευση, η Nokia και η Navteq θα λάβουν υπόψη τον τρόπο με τον οποίο οι πωλήσεις βάσεων δεδομένων χαρτών σε ανταγωνιστές της Nokia θα επηρεάσουν τα κέρδη της όχι μόνο στην αγορά προηγουμένου σταδίου, αλλά και στην αγορά επομένου σταδίου. Ως εκ τούτου, κατά την εξέταση της κερδοφορίας μιας στρατηγικής αποκλεισμού από την αγορά, η εκ συγχώνευσης οντότητα είναι αναγκασμένη να εξισορροπήσει την απώλεια κερδών στην αγορά προηγουμένου σταδίου λόγω μείωσης των πωλήσεων εισροών με την πραγματοποίηση κερδών στην αγορά επομένου σταδίου με την αύξηση του κόστους των αντιπάλων της.

(37) Η Επιτροπή διεξήγαγε μια διεξοδική ποιοτική και ποσοτική ανάλυση προκειμένου να προσδιορίσει τα κίνητρα της Nokia και της Navteq εν προκειμένω στην αγορά κινητών χειροσυσκευών. Η ανάλυση οδήγησε στο συμπέρασμα ότι παρόλο που τα κέρδη που επιτυγχάνονται από την πώληση μιας κινητής χειροσυσκευής είναι πολύ υψηλότερα από τα κέρδη που επιτυγχάνονται από την πώληση μιας βάσης δεδομένων χαρτών, η εκ συγχώνευσης οντότητα δεν θα είχε κίνητρα για να προβεί σε αποκλεισμό από την αγορά των ανταγωνιστών της Nokia στο επόμενο στάδιο αγοράς. Παρόλο που η ανάλυση αφορά μόνο τον αποκλεισμό από την αγορά των ανταγωνιστών που κατασκευάζουν κινητές χειροσυσκευές, ακόμη λιγότερο πιθανό φαίνεται να είναι οποιοδήποτε κίνητρο για την εκ συγχώνευσης οντότητα να προβεί σε αποκλεισμό πρόσβασης όσον αφορά εταιρείες οι οποίες παρέχουν εφαρμογές πλοήγησης για κινητές χειροσυσκευές με άλλα μέσα, ιδιαίτερα λόγω της περιορισμένης παρουσίας της Nokia στην εν λόγω αγορά και τα μικρότερα κέρδη που μπορούν να πραγματοποιηθούν σε αυτή.

([1]) Η πρόσφατη ανακοίνωση της συνεργασίας της Garmin με τη Samsung είναι ενδεικτική της φύσης των συνεργασιών που θα μπορούσαν να αναπτυχθούν.

(38) Πολλά στοιχεία περιορίζουν το κίνητρο της Nokia και της Navteq να αποκλείσουν την πρόσβαση στους ανταγωνιστές τους στο επόμενο στάδιο της αγοράς. Πρώτον, οι βάσεις δεδομένων χαρτών ευθύνονται κατά μέσο όρο για λιγότερο από το 5 % της τιμής χονδρικής πώλησης των κινητών χειροσυσκευών. Κατά συνέπεια, μόνο μια πολύ σημαντική αύξηση στην τιμή των χαρτών θα μπορούσε να επηρεάσει την τιμή των κινητών χειροσυσκευών. Δεύτερον, οι υπηρεσίες πλοήγησης αποτελούν μόνο μία μεταξύ πολλών εφαρμογών στις κινητές χειροσυσκευές. Τρίτον, η Garmin θα μπορούσε να πωλεί χάρτες (ενσωματωμένους στο λογισμικό πλοήγησης που παράγει) σε ανταγωνιστές στους οποίους έχει αποκλειστεί η πρόσβαση από τη Nokia και τη Navteq, ενώ η Motorola, ο κυριότερος ανταγωνιστής της Nokia (θα είναι σε θέση να ασκήσει περιορισμό ανταγωνισμού στη Nokia όσον αφορά τις υπηρεσίες πλοήγησης που είναι εγκατεστημένες σε κινητές χειροσυσκευές).

(39) Επιπλέον, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει της οικονομικής ανάλυσης που διενήργησε, δεν θα ήταν επικερδές για τη Nokia και τη Navteq να αναπτύξουν οποιαδήποτε στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά. Η εκ συγχώνευσης οντότητα θα πραγματοποιούσε μόνο σχετικά περιορισμένες πωλήσεις στην αγορά επόμενου σταδίου αυξάνοντας την τιμή των βάσεων δεδομένων χαρτών στους ανταγωνιστές της Nokia, ενώ η απώλεια εσόδων λόγω της πτώσης των πωλήσεων βάσεων δεδομένων χαρτών δεν θα αντικαθίσταντο από πρόσθετες πωλήσεις κινητών χειροσυσκευών.

(40) Δεδομένων των ανωτέρω, η εκ συγχώνευσης οντότητα δεν θα είχε κίνητρο να αυξήσει τις τιμές κατά τρόπο που θα οδηγούσε σε αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα οποιαδήποτε αγορά επομένου σταδίου.

*Επιπτώσεις στην αγορά επομένου σταδίου*

(41) Για τους ανωτέρω λόγους, οι επιπτώσεις οποιασδήποτε στρατηγικής αποκλεισμού πρόσβασης στις αγορές επόμενου σταδίου θα ήταν πολύ περιορισμένες. Το χαμηλό ποσοστό της βάσης δεδομένων χαρτών στο κόστος κινητών χειροσυσκευών, το περιορισμένο κόστος τροποποίησης και ο ανταγωνισμός με την Tele Atlas τείνουν να περιορίσουν την αύξηση τιμών που θα μπορούσε να επιβάλει η Navteq στους ανταγωνιστές της Nokia.

(42) Επιπλέον, η εξάλειψη του διπλού περιθωρίου κέρδους θα μειώσει πιθανώς τις τιμές των κινητών χειροσυσκευών της Nokia που πωλούνται μαζί με εφαρμογές πλοήγησης, αν και αυτό θα συμβεί σε πολύ περιορισμένο βαθμό. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η συναλλαγή είναι πιθανό να μην οδηγήσει σε καμία αντιανταγωνιστική ζημία στις αγορές επομένου σταδίου.

(43) Τα μέρη της γνωστοποίησης υποστήριξαν επίσης ότι από τη συγχώνευση θα προκύψουν αποδόσεις που σχετίζονται με την τιμή και αποδόσεις που σχετίζονται με άλλους παράγοντες. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, βάσει της ανάλυσης που διεξήγαγε, οι αποδόσεις που σχετίζονται με την τιμή, αν και πολύ περιορισμένες, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι σχετίζονται με τη συγχώνευση. Αντίστροφα, οι αποδόσεις που δεν σχετίζονται με την τιμή (ανάπτυξη χαρτών για πεζούς) δεν είναι πιθανό να είναι σχετίζονται με τη συγχώνευσης, αλλά μάλλον σχετίζονται με την ανάπτυξη της αγοράς για εφαρμογές πλοήγησης σε κινητές χειροσυσκευές.

### 2. **Πρόσβαση της οντότητας που προέκυψε από τη συγχώνευση σε απόρρητες πληροφορίες**

(44) Οι ανησυχίες όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, όπως αυτές εκφράστηκαν από ορισμένα τρίτα μέρη, βασίζονται στην υπόθεση ότι οι πελάτες της Navteq θα πρέπει να μοιράζονται τις πληροφορίες για τις μελλοντικές ανταγωνιστικές τους ενέργειες με τον προμηθευτή του χάρτη τους. Υπάρχει ο φόβος ότι αυτές οι πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν εναντίον τους από τη συνδεόμενη εταιρεία στην αγορά επόμενου σταδίου της εκ συγχώνευσης εταιρείας.

(45) Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η ποσότητα των πληροφοριών οι οποίες είναι σημαντικές όσον αφορά τον ανταγωνισμό και οι οποίες ανταλλάσσονται μεταξύ της Navteq και των πελατών της είναι περιορισμένη και θα μπορούσε να μειωθεί περαιτέρω. Ως εκ τούτου, δεν είναι πιθανό η εκ συγχώνευσης οντότητα να μπορέσει να αποκτήσει πληροφορίες ανταγωνιστικού περιεχομένου από τους πελάτες της, στην περίπτωση που φοβούνται ότι τέτοιες πληροφορίες θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν προς όφελος της εκ συγχώνευσης οντότητας στις αγορές επόμενου σταδίου για κινητά τηλέφωνα ή εφαρμογές πλοήγησης. Επιπλέον, η εκ συγχώνευσης οντότητα θα έχει κίνητρα να κατευνάσει τις ανησυχίες τρίτων μερών όσον αφορά την εμπιστευτικότητα. Δεδομένου ότι τα μέρη δεν έχουν κίνητρα για να επιχειρήσουν αποκλεισμό πρόσβασης, είναι πιθανό ότι θα αντιδράσουν με διάφορους τρόπους στις ενδεχόμενες ανησυχίες όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, κυρίως μέσω της προσφοράς όρων στους πελάτες τους οι οποίοι θα καταστήσουν μη ελκυστική τη στροφή προς την Tele Atlas.

### 3. **Συντονισμένα αποτελέσματα**

(46) Η Επιτροπή εξέτασε επίσης κατά πόσο η κάθετη ενοποίηση της Nokia και της Navteq θα δημιουργούσε προβληματισμούς όσον αφορά τα συντονισμένα αποτελέσματα, και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η συναλλαγή δεν είναι πιθανό να οδηγήσει σε αντιανταγωνιστικά αποτελέσματα μέσω του συντονισμού, για τους λόγους που εξηγούνται παρακάτω.

(47) Η TomTom και η Nokia δεν δραστηριοποιούνται στις ίδιες αγορές επόμενου σταδίου και απευθύνονται σε διαφορετικές κατηγορίες πελατών. Η TomTom είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής PND στην Ευρώπη και έχει οριακή παρουσία στην αγορά του λογισμικού πλοήγησης για κινητά τηλέφωνα. Η Nokia είναι ο μεγαλύτερος κατασκευαστής κινητών χειροσυσκευών και σκοπεύει να αναπτύξει την παρουσία της στην αγορά των εφαρμογών πλοήγησης σε κινητές χειροσυσκευές μέσω της ανάπτυξης της δικής της διαδικτυακής πύλης OVI, ενώ έχει οριακή παρουσία στις πωλήσεις PND. Ως εκ τούτου, η συγκέντρωση ούτε αυξάνει ούτε δημιουργεί κίνητρα για τη Nokia και την TomTom να συντονίσουν τη συμπεριφορά τους στις αγορές επόμενου σταδίου.

(48) Η διάρθρωση της αγοράς προηγούμενου σταδίου για τις βάσεις δεδομένων πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών γίνεται, ως αποτέλεσμα της συναλλαγής, πιο συμμετρική, με δύο κάθετα ενοποιημένους παρόχους χαρτών. Ωστόσο, η έρευνα κατέδειξε ότι η εν λόγω διάρθρωση της αγοράς δεν διευκολύνει το συντονισμό διότι η TomTom και η Nokia δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές αγορές επόμενου σταδίου και ως εκ τούτου τα κίνητρά τους διαρθρώνονται διαφορετικά.

(49) Θα μπορούσε να προβληθεί το επιχείρημα ότι η TomTom και η Nokia θα μπορούσαν να έχουν κοινό κίνητρο για την υποβάθμιση των εμπορικών συνθηκών υπό τις οποίες η Tele Atlas και η Navteq εμπορεύονται τους ψηφιακούς τους χάρτες, με στόχο να καταστήσουν ελκυστικότερες τις συσκευές και τις υπηρεσίες της TomTom και της Nokia, σε σύγκριση με αυτές των ανταγωνιστών τους. Ωστόσο, δεν είναι καθόλου πιθανό μια τέτοια στρατηγική να είναι βιώσιμη.

(50) Ο κατακερματισμός της αγοράς μεταξύ των PND από τη μια πλευρά και των κινητών χειροσυσκευών και των εφαρμογών πλοήγησης από την άλλη, φαίνεται να είναι απίθανος λόγω των πολύ διαφοροποιημένων προσδοκιών ανάπτυξης. Για παράδειγμα, η TomTom/Tele Atlas έχει πολύ περιορισμένη παρουσία στην αγορά λύσεων πλοήγησης σε κινητές χειροσυσκευές. Παρόλο που η εν λόγω αγορά έχει περιορισμένη αξία κατά την τρέχουσα περίοδο, αναμένεται να αναπτυχθεί σημαντικά στο μέλλον. Ως εκ τούτου, η TomTom/Tele Atlas θα είχε ένα ισχυρό κίνητρο να πωλεί ψηφιακούς χάρτες για πλοήγηση μέσω κινητού τηλεφώνου σε χαμηλότερες τιμές από τη Navteq, προκειμένου να είναι παρούσα σε αυτήν την αγορά που αναμένεται να αναπτυχθεί ταχύτερα από την αγορά PND, στην οποία η TomTom δραστηριοποιείται παραδοσιακά. Διαφορετικά, η TomTom/Tele Atlas θα διέτρεχε τον κίνδυνο ανταγωνισμού από την Navteq με προσφορές σε χαμηλότερες τιμές και συνεπώς θα απέφευγε τις πωλήσεις χαρτών που δεν θα αντισταθμίζονταν από τη μειωμένη ανταγωνιστικότητα των άμεσων ανταγωνιστών της, δηλαδή των κατασκευαστών PND. Κατά συνέπεια, η ασυμμετρία στη διάρθρωση των κινήτρων των δύο κάθετα ενοποιημένων εταιρειών δεν συμβάλλει στο συντονισμό, καθώς τον καθιστά πιθανώς ασταθή.

(51) Επιπλέον, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την ύπαρξη συντονισμού. Υπάρχει ελάχιστη διαφάνεια τιμών των πλοηγήσιμων ψηφιακών χαρτών και υπάρχουν μεγάλες και όχι συχνές συμβάσεις, οι οποίες καθιστούν πιθανότερη την απόκλιση από μια ενδεχόμενη αθέμιτη διευθέτηση. Επιπλέον, η Garmin θα ήταν ενδεχομένως σε θέση να αποσταθεροποιήσει οποιοδήποτε συντονισμό μεταξύ της Navteq και της Tele Atlas μέσω της μακροπρόθεσμη σύμβασης που έχει υπογράψει με την Navteq, η οποία εγγυάται την προμήθεια ψηφιακών χαρτών. Όπως παρουσιάστηκε ήδη, η Garmin έχει ήδη ανακοινώσει την πρόθεσή της να κυκλοφορήσει στην αγορά μια κινητή χειροσυσκευή με λειτουργική δυνατότητα πλοήγησης και έχει ανακοινώσει ότι οι λύσεις πλοήγησής της θα είναι διαθέσιμες στις χειροσυσκευές της Samsung στην Ευρώπη (Επιχειρηματικό απόρρητο).

(52) Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πράξη δεν είναι πιθανόν να οδηγήσει σε αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις λόγω συντονισμού.

## VI. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ**

(53) Στην απόφασή της, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η συγκέντρωση δεν θα προκαλέσει προβλήματα ανταγωνισμού με αποτέλεσμα να παρεμποδιστεί σε σημαντικό βαθμό ο ανταγωνισμός στην κοινή αγορά ή σε σημαντικό τμήμα της. Συνεπώς, η Επιτροπή κηρύσσει τη συγκέντρωση συμβατή με την κοινή αγορά και τη συμφωνία ΕΟΧ, σύμφωνα με το άρθρο 8 παράγραφος 1 του κανονισμού για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων και το άρθρο 57 της συμφωνίας ΕΟΧ.